

Andmekaitse Inspeksioon
Tatari 39
Tallinn 10134

Haridus- ja Teadusministeerium
(taotluse esitaja)

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu seire kontseptsiooni, metoodika ja mõõtevahendi väljatöötamine ning osalemise ja rahulolu uuringu läbiviimine
-------------------------	--

Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5)	või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)		Ei
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>		
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?		Haridus- ja Teadusministeeriumi andmekaitse spetsialist Mirjam Reinthal Tel 735 2405 e-post: andmekaitse@hm.ee
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>		Ei
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>		Jah

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Haridus- ja Teadusministeerium 70000740 Munga 18, 50088 Tartu Kontaktisik: Reelika Pirk, analüütik reelika.pirk@hm.ee 735 0141

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	Volitatud töötleja registriandmed
--	-----------------------------------

2. Volitatud töötleja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	Uuringu läbiviija: Tartu Ülikool 74001073 Ülikooli 18, 50090 Tartu Kontaktisik: Helen Urmann, projektijuht-analüütik helen.urmann@ut.ee Tel +372 5343 3533
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	Lossi 36-303, 51003, Tartu, +372 7376141

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus?

Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.

Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõige 1 punkt (e) järgi on andmete andmise õiguslik alus avalikes huvides olevate ülesannete täitmine, milleks on Haridus- ja Teadusministeeriumi (*edaspidi HTM*) tellimusel „Noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu seire kontseptsiooni, meetodika ja mõõtevahendi väljatöötamine ning osalemise ja rahulolu uuringu läbiviimine“ läbi viimine.

HTMi tegevusvaldkonna määratleb Vabariigi Valitsuse seadus, kus § 58 lõike 1 kohaselt kuulub ministeeriumi valitsemisalasse muuhulgas riigi haridus-, teadus-, arhiivi-, noorte- ja keelepoliitika kavandamine ja elluviimine, samuti alus-, põhi-, üldkesk-, kutsekesk-, kõrg-, huvi- ning täiskasvanuhariduse, teadus- ja arendustegevuse, arhiivinduse, noorsootöö ja erinoorsootöö valdkondade korraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.

HTMi põhimääruse (Vabariigi Valitsuse 13.08.2021 määrus nr 80, *edaspidi põhimäärus*) § 5 täpsustab, et ministeerium koordineerib riigi haridus-, teadus-, valitsemisala innovatsiooni-, arhiivi-, noorte- ja keelepoliitika valdkondade kujundamiseks vajaliku teabe kogumist ja analüüsimist.

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §6 kohaselt on lubatud isikuandmete töötlemine teadus- ja ajaloouringu ning riikliku statistika vajadusteks ning lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil ja nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse.

Rahvastikuregistri seaduse § 46 lõike 2 kohaselt on rahvastikuregistrist õigus saada andmeid, kui neid taotletakse lepingu täitmise tagamiseks või teaduslikul eesmärgil, lähtudes Euroopa

³ Volitatud töötlejate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlejad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleja on volitatud töötlejale andnud volituse inspektsioonile taotluse esitamiseks.

Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 tingimustest. Õigustatud huvi alusel (vastavalt § 51 lõigetele 3 ja 4) on andmetele juurdepääs lubatud vaid juhul, kui see ei riku eraelu puutumatust, ei tekita ohtu riigi julgeolekule ning juurdepääs on taotletud andmetele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut.

Haridus- ja Teadusministeerium on sõlminud 21.08.2025 tövõtulepingu nr 4.1-14/25/146 (hanke viitenumber 294483) uuringu „Noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu seire kontseptsiooni, metoodika ja mõõtevahendi väljatöötamine ning osalemise ja rahulolu uuringu läbiviimine“ läbi viimiseks.

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärgi ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Kvaliteetne ja üle Eesti kättesaadav noorsootöö ja huviharidus on riikliku „Noortevaldkonna arengukavas 2021-2035“ eesmärk. Noorte rahulolu noorsootöös ja huviharidusega on arengukava elluviimise indikaator. Noorte huvidele ja ühiskonna vajadustele vastavate noorsootöös ja huvihariduse teenuste, nende kättesaadavuse ning asjakohaste poliitikameetmete kujundamiseks on vaja hinnata noorte osalemismäära ja rahulolu tegevustega.

Teaduspõhiselt valideeritud metoodika noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu mõõtmiseks on seni puudunud. Noorte noorsootöös osalemise kohta puudub ka riiklik statistika, kuna omavalitsustele ja teenusepakkujatele ei ole vastavat kohustust kehtestatud. Ülevaade puudub enamasti ka omavalitsustel endil, eeskätt erateenuspakkujate tegevusest osalemistest, sellekohaste regulatsioonide puudumise tõttu. Kokkuvõttes, tegemist on olulise andmelüngaga - riigil ja omavalitsustel puudub teadmine kui palju noori noorsootöös osaleb, kuivõrd kättesaadav noorsootöö ja huviharidus Eestis on ning kuidas on noored rahul neile suunatud noorsootöös ja huvihariduse teenustega.

Selle teadmistelünga täitmiseks on HTM (vastutav töötleja) tellinud riigihanke raames Tartu Ülikoolilt (volitatud töötleja) uuringu, mille eesmärk on esimeses etapis töötada välja teaduspõhine kontseptsioon, seiremetoodika ja mõõtevahend(id) noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu pikaajaliseks seireks (minimaalselt noortevaldkonna arengukava lõpuni, s.o 2035. aastani). Uuringu teises etapis (käesoleva taotluse objekt) on eesmärk välja töötatud seiremetoodikat järgides läbi viia esimene üleriigiliselt ja KOV lõikes piiratud esinduslik noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemise ja rahulolu seireuuring.

Uurimisküsimused, millele uuringu koostamise käigus põhitähelepanu pööratakse (nii esimese kui teise etapi küsimused):

1. Missugune seiremetoodika ja mõõtevahend on kulu ja tulemuste esinduslikkuse ja kvaliteedi seisukohast optimaalne?
2. Milliseid teenustes osalemise ja nendega rahulolu komponente on vaja hinnata, et anda teenuste ja poliitikameetmete kujundamiseks tarvilik ja piisav sisend riigile ja omavalitsustele?
3. Kuidas moodustada valim üleriigilise ja KOVi põhise esinduslikkuse tagamiseks ning missugused on sihtrühmani jõudmise teed?
4. Milline rahulolufaktor on asjakohaseim riikliku strateegia tulemuslikkuse hindamise indikaatorina?
5. Missugune on noorte osaluse määr noorsootöös ja huvihariduses erinevate teenuste, huvialavaldkondade, sotsiaal-demograafiliste taustategurite ja kohalike omavalitsuste

lõikes?

6. Milline on noorte rahulolu noorsootöö ja huvihariduse erinevate teenuste, sotsiaal-demograafiliste taustategurite ja kohalike omavalitsuste lõikes?
7. Mis on takistused ja põhjused, miks noored ei osale noorsootöö ja huvihariduse teenustes?
8. Mis soovitused on kohaliku ja riigi tasandi poliitikakujundajatele noorte ja ühiskonna huvidele ja vajadustele paremini vastavate noorsootöö ja huvihariduse teenuste kujundamiseks?

Uuringu käigus tehtavad tegevused võib jaotada kolmeks:

1. teoreetilistel alustel loodud seiremetoodika ja mõõtevahendi välja töötamine (esimene etapp);
2. seiremetoodika ja mõõtevahendi rakendamine ja empiiriliste andmete kogumine (teine etapp)
3. kogutud andmete analüüsimine ning tulemuste põhjal ettepanekute tegemine seiremetoodika täiendamiseks (teine etapp).

Uuringus kasutatakse kombineeritud andmeanalüüsi meetodeid ja mitmeid erinevaid andmeallikaid, millest osa vajab isikuandmete töötlemist ja osa mitte:

- a) andmeallikad, mis ei kuulu käesoleva loa alla:
 - teaduskirjandus, poliitikauuringud ja -dokumendid, mida kasutatakse seiremetoodika ja mõõtevahendi välja töötamiseks;
 - anonüümse koolipõhise valimi põhjal isiku või lapsevanema nõusolekul kogutud 7-18-aastaste noorte veebipõhise küsitluse andmed;
- b) andmeallikad, mis on käesoleva Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) loa taotlemise objekt:
 - kontaktandmed veebipõhise ankeetküsitluse läbiviimiseks 19-26-aastaste noorte seas.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Uuringu eesmärk on täita teadmislünk ja saada riiklikult üldistatav ülevaade kõigi Eestis elavate 7-26-aastaste noorte noorsootöös ja huvihariduses osalemisest, osalemiskogemuse kvaliteedist, rahulolust ja tajutud arengulistest väljunditest. Seejuures tuleb kaasata nii tegevustes osalevad kui ka mitteosalevad noored ning selgitada välja tegevustest kõrvale jäämise põhjused.

Isiku tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine on vajalik 19-26-aastaste noorte registripõhise juhuvalimi moodustamiseks, valimisse sattunud isikutele personaalse uuringukutse edastamiseks ning vastamismäärade jälgimiseks. Pärast üldhariduse lõppu on noorte haridus- ja tööalane staatus väga erinev: osa õpib, osa töötab, osa ühendab õppimise ja töötamise ning osa ei ole seotud ühegi haridusasutuse, tööturuasutuse ega noortevaldkonna organisatsiooniga. Seetõttu ei ole võimalik jõuda kogu sellesse vanuserühma kuuluvate isikuteni koolide, huvikoolide, noortekeskuste või muude institutsioonide kaudu. Rahvastikuregistri andmetel moodustatud isikupõhine juhuvalim annab kõigile 19-26-aastastele noortele teadaoleva ja võrdse võimaluse valimisse sattuda ning võimaldab saata uuringukutse otse valimisse valitud isikutele. Isiku tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine on vajalik ka selleks, et hallata kutsete saatmist, vajaduse korral saata meeldetuletusi, vältida korduvkutseid ning jälgida eri sihtrühmade vastamismäärasid. Ilma nende toiminguteta ei ole võimalik rakendada kavandatud registripõhist juhuvalimit ega hinnata ja vähendada mittevastamisest tulenevat kallutatust.

Kui isiku tuvastamist võimaldavaid andmeid mitte kasutada oleks 19-26-aastaste seas võimalik rakendada üksnes avatud või institutsioonide kaudu levitatavat küsitlust. Selline lahendus tooks

kaasa olulise valikukallutatuse: uuring jõuaks aktiivsete, õppivate või juba noorsootöös, huvihariduses osalevate noorteni ja väga suure tõenäosusega jääks kõige haavatavam sihtgrupp mitteõppivad, mittetöötavad ja tegevustes mitteosalevad noored alaesindatuks. Seetõttu ei võimalda anonüümne avatud värbamine saavutada uuringu eesmärgiks oleva sihtrühma piisavat katvust ega tulemuste statistilist üldistatavust. Kallutatud uuringu tulemused ei võimalda aga adekvaatselt sihista poliitikameetmeid nende noorte sihtrühmadele, kes seda kõige enam vajavad.

Tuvastamist võimaldavaid andmeid töödeldakse ainult valimi moodustamise, uuringukutse edastamise ja andmekogumise korraldamise eesmärgil. Uuringu sisulises analüüsis ei kasutata osalejate nimesid ega kontaktandmeid. Tulemused avaldatakse üksnes üldistatud kujul, mis ei võimalda üksikuid uuringus osalenud noori tuvastada. Kontakt- ja valimiandmed hoitakse küsitlusvastustest eraldi ning vastused pseudonüümitakse vastuste küsitluskeskkonnast alla laadimise järel. Tuvastamist võimaldav seostamisvõti on juurdepääsupiiranguga ning see kustutatakse pärast seda, kui uuringukutse saatmise, vastamismäärade kontrollimise ja andmekvaliteedi tagamise vajadus on lõppenud, või kõige hiljem 2027.a II kvartalis.

7–18-aastaste puhul kasutatakse vähem sekkuvat koolipõhist klastervalimit ning küsitlus viiakse läbi koolikeskkonnas. Seega ei kasutata isikupõhist registrivalimit kogu uuringu sihtrühma suhtes, vaid üksnes selles vanuserühmas, mille piisavat katvust ei ole võimalik muul viisil saavutada. See vastab minimaalsuse põhimõttele.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Uuringu läbiviimiseks esineb ülekaalukas avalik huvi mitmel põhjusel.

Esiteks seetõttu, et uuring täidab olulise andmelünga – annab 7-26-aastaste noorte noorsootöös osalemise kohta esindusliku statistilise ülevaate. 20 aasta jooksul kui on riiklikul tasandil noortepoliitikat kujundatud ja rakendatud, ei ole sellist andmestikku noorsootöö kohta. Eriti oluline on kaasata 19-26-aastased noored, kelle haridus- ja töötrajektoorid on mitmekesised ning kelleni ei ole võimalik piisavalt esinduslikult jõuda üksnes institutsioonide või avalike kanalite kaudu. Nende noorte väljajäämine moonutaks tulemusi aktiivsemate ja institutsioonidega seotud noorte kasuks ning vähendaks uuringu põhjal tehtavate poliitika- ja juhtimisotsuste usaldusväärsust.

Teiseks annab uuring riigile ja kohalikele omavalitsustele usaldusväärse ning võrreldava teadmise osalemiskogemuse kvaliteedi, rahulolu, ligipääsetavuse ja tajutud arenguliste väljundite kohta. Kuna uuring käsitleb kogu noorte populatsiooni, sealhulgas noori, kes noorsootöös või huvihariduses ei osale, siis võimaldab see tuvastada osalemist takistavaid geograafilisi, majanduslikke, ajalisi ja sotsiaalseid tegureid ning noorterühmi, kelle võimalused teenustes osaleda on piiratud. Selline teave on vajalik tõendus põhise noortepoliitika kujundamiseks, avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse hindamiseks ning avalike vahendite eesmärgipäraseks kasutamiseks.

Samaväärselt vajalik on eelnev teave ka sidusvaldkondade, eeskätt haridus-, tööturu-, regionaal poliitikate kujundamiseks, rakendusasutustele, kohalikele omavalitsustele, teenuspakkujatele.

Uuringust saadav kasu laieneb seega kogu ühiskonnale - paremini sihitatud ja ligipääsetavamad teenused toetavad noorte arengut, heaolu, kaasatust ja ühiskondlikku osalust ning aitavad ennetada ebavõrdsuse ja tõrjutuse süvenemist.

Uuringu tulemused võimaldavad:

- hinnata noorsootöö ja huvihariduse teenuste kättesaadavust, kvaliteeti ja vastavust noorte vajadustele;
- võrrelda erinevate noorterühmade osalemist ja kogemusi ning tuvastada ebavõrdsust;

- selgitada välja mitteosalemise põhjused ja teenustest kõrvalejäämise riskikohad;
- parandada riigi ja kohalike omavalitsuste noortele suunatud teenuseid;
- kavandada meetmeid ja suunata avalikke vahendeid sinna, kus vajadus on kõige suurem;
- jälgida näitajate muutumist ajas ning hinnata noortepoliitika ja rakendatud meetmete tulemuslikkust.

Eraldi tasub märkida, et uuringuga loodud seireraamistik toetab „Noortevaldkonna arengukava 2021–2035“ eesmärkide täitmist ja noorte olukorra süsteemset hindamist. Uuringu tulemused on aluseks noortepoliitika kujundamiseks toetades otseselt Noortevaldkonna arengukava 2021-2035 kolme strateegilise eesmärgi saavutamist:

(1) strateegiline eesmärk HOOG (ehk noored on loov ja ühiskonda hoogsalt edasiviiv jõud – hariduse, kultuuri, majanduse, keskkonna ja teiste valdkondade edenemise nügijad ning eestvedajad)

tegevussuund 1.2 - noorte annete ja tugevuste avastamine ning arendamine;

(2) strateegiline eesmärk ISE (ehk kvaliteetne noorsootöö sh noorte huviharidus on kättesaadav üle Eesti ning loob kõigile noortele võimalused mitmekülgseks arenguks, eduelamusteks, kogemuste pagasi rikastamiseks ja iseseisvumiseks)

tegevussuund 3.1 kvaliteetse noorsootöö kättesaadavuse tagamine;

tegevussuund 3.2 noorsootöö arengu järjepidev toetamine

(3) strateegiline eesmärk KINDLUS (ehk noorte üksijäämist ja eemaldumist märgatakse ning ennetatakse kindlustunnet suurendava turvavõrgustiku abil)

tegevussuund 4.1 noortele vajaliku toe ja võrdsete võimaluste tagamine

tegevussuund 4.2 noorte eemale- ja üksijäämise riski vähendamine

tegevussuund 4.3 noorte riskikäitumise ja tõrjutusriski põhjuste mõistmine ja teenuste disainimine noorte tegelike vajaduste põhjal.

Andmesubjektide õiguste võimalik riive on piiratud ja proportsionaalne. Uuringus osalemine on vabatahtlik, töödeldakse üksnes uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikke andmeid ning tuvastamist võimaldavaid andmeid kasutatakse ainult valimi moodustamiseks, uuringukutsete edastamiseks ja andmekogumise korraldamiseks. Kontakt- ja valimiandmed hoitakse küsitlusvastustest eraldi, analüüs toimub pseudonüümitud andmete põhjal ning tulemused avaldatakse ainult üldistatud kujul. Rakendatavad andmekaitsemeetmed vähendavad isikute õigustele ja vabadustele kaasnevad riskid minimaalseks.

Eeltoodust tulenevalt kaalub uuringu ühiskondlik kasu ja avalik huvi üles isikuandmete piiratud töötlemisega kaasneva riive. Uuringu eesmärki – saada kõiki olulisi noorterühmi hõlmavad, usaldusväärsed ja üldistatavad andmed tõenduspõhiseks noortepoliitikaks – ei ole võimalik samaväärse kvaliteediga saavutada isikuandmeid üldse töötlemata.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Kõikide töödeldavate andmete liikumine uuringus on kavandatud viisil, et andmete liikumise tee oleks võimalikult lühike ja andmeid töötleks üksnes vajalik hulk inimesi.

Käesoleva taotluse objektiks olevat isikupõhist registrivalimit kasutatakse üksnes 19–26-aastaste sihtrühmani jõudmiseks, sest seda vanuserühma ei ole võimalik piisava katvusega kaasata koolide või noortevaldkonna organisatsioonide kaudu. Rahvastikuregistrist küsitakse ainult valimi moodustamiseks ja kutsete saatmiseks hädavajalikud andmed, mis on ammendavalt loetletud punktis 9.2 ning edastatakse ainult uuringu volitatud töötlejale Tartu Ülikoolile. Uuringu vastutav töötleja isiku tuvastamist võimaldavaid andmeid ei saa.

Kutse uuringus osalemiseks saadetakse 19-26 aastaste sihtrühmas inimestele otse nende kontaktandmete alusel Tartu Ülikooli poolt. Kontaktinfole on juurdepääs ainult ankeetküsitluse loojal, kontaktandmeid ei seota vastustega ega kasutata küsitlusega kogutud andmete analüüsimisel. Kontaktandmeid kasutatakse ainult vastamiskutsete ja meeldetuletuste saatmiseks. Iga vastaja saab personaliseeritud küsitluslingi, mis võimaldab jälgida sihtrühmade täitumist ning tagab, et meeldetuletusi ei saadeta küsimustikule juba vastanud inimestele. Küsitlus seadistatakse nii, et vastuse sisu ei salvestata koos nime ega e-posti aadressiga. Meeldetuletusi saadetakse kuni kolm korda neile, kes ei ole ankeedile vastanud. Sellega hoitakse andmesubjekti kohustuste maht võimalikult väike, kuid samas püütakse kindlustada piisav vastamismäär.

Küsitlusele vastamine on vabatahtlik. Uuringukutsele ja küsimustikule eelneb selges ja arusaadavas keeles privaatsusteade. Vastamata jätmine, vastamise katkestamine või edasistest kutsetest loobumine ei too kaasa ühtegi ebasoodsat tagajärge.

Veebiküsitluseks saadav nõusolek hõlmab:

- nõusolekut uuringus osalemiseks;
- nõusolekut isikuandmete töötlemisega uuringu raames.

Osaleja kinnitab nõusoleku elektrooniliselt, märkides vastava valiku küsitluse alguses. Veebiküsitluses osalemise korral saab nõusoleku tagasi võtta kuni küsitlusandmete andmekogumisperioodi lõpuni (küsitluse sulgemiseni), teavitades oma soovist küsitlusuuringut läbi viivat meeskonnaliiget, kelle kontakt tuuakse välja ka kaaskirjas.

Ankeetküsitlusega kogutakse ainult neid andmeid, mis on vajalikud uuringu eesmärkide saavutamiseks. Ankeetküsitluste tulemused töödeldakse ja analüüsitakse kogumina, mitte üksikisikute lõikes. Analüüsi tulemuste avaldamisel jälgitakse, et ankeetküsitluste analüüsis ei oleks üheski lõikes vähe andmesubjekte, mis võimaldaks identifitseerimist (juhul kui mõnes lõikes on inimeste arv alla 10, agregeeritakse vastavalt suurematesse rühmadesse). Kui vastustes kasutatakse avatud küsimusi, siis vaadatakse need enne analüüsi üle, et eemaldada võimalikud juhuslikud isikut tuvastada võimaldavad viited.

Andmete hoiustamine ja töötlemise üldpõhimõtted

Kõik uuringu käigus kogutavad andmed on konfidentsiaalsed, st neid ei jagata ilma eelneva nõusolekuta kolmandate isikutega ning uuringuaruandes kajastatakse andmeid nii, et need ei võimalda ei otseselt ega kaudselt isiku tuvastamist.

Tartu Ülikool kasutab saadud andmestike hoiustamisel süsteeme, kus rakendatakse mitmetasandilist autentimist, mis välistab Tartu Ülikooli süsteemidesse kõrvaliste isikute sisenemise. Lisaks on töötajatel sõlmitud konfidentsiaalsuslepingud, millega tagatakse osapoolte vahel vahetatava teabe kaitstus, piiratakse selle kasutamist ja välistatakse selle edastamine kolmandatele isikutele. Ankeetküsitluse käigus kogutavate isikuandmete töötlemine toimub üksnes andmesubjekti teadliku ja vabatahtliku nõusoleku alusel. Samuti üldistatakse kõiki analüüsi tulemusi selliselt, et isikud ei ole tuvastavad, ankeetküsitlustulemuste analüüsimisel ei analüüsita osalejaid individuaalselt ega eraldi.

Andmetöötleva lähtub andmete töötlemisel isikuandmete kaitse üldmääruses toodud andmete töötlemise põhimõtetest. Registripäringud on kavandatud ankeetküsitluse läbiviimiseks (isikuandmete kaitse üldmääruse art 5(1) (b), (c), (e) ja (f)).

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?
Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis⁴ asuvad

⁴ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava

töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Uuringus on kaks eraldi andmevoogu: 19–26-aastaste registripõhise valimi kontaktandmed ja küsitlusega kogutavad vastused. HTM esitab Rahvastikuregistri vastutavale töötlejale kooskõlastatud taotluse punktis 9.2 nimetatud andmete saamiseks. Valim moodustatakse juhuvalimi tingimuste järgi. Rahvastikuregistri andmed edastatakse Tartu Ülikoolile krüpteeritud kujul. Andmeid ei edastata HTMile. Tartu Ülikoolile edastatud faili võtab vastu analüütik, kes kontrollib faili terviklust, salvestab selle piiratud juurdepääsuga asukohta ning dokumenteerib vastuvõtmise. Pärast andmete importimist LimeSurvey osalejate tabelisse kustutatakse edastusfail viie tööpäeva jooksul pärast edukat ja kontrollitud importi, välja arvatud juhul, kui faili ajutine säilitamine on vajalik impordi kontrollimiseks. Ajutise säilitamise ajal pääseb failile ligi ainult kontaktandmete haldamise eest vastutav töötaja. Küsitlus viiakse läbi Tartu Ülikooli hallatavas LimeSurvey keskkonnas. Süsteemi tehniline haldaja on Tartu Ülikool. LimeSurveys hoitakse kontaktandmeid osalejate tabelis ning küsitlusvastuseid eraldi vastuste tabelis. Vastajate IP-aadresse ei salvestata. Küsitlustulemusi hoiustatakse samuti turvatud Tartu Ülikooli hallatavas pilveteenuses olevas kaustas (Microsoft OneDrive), millele ligipääs on üksnes ankeetküsimusi analüüsival meeskonna liikmel. Tartu Ülikooli server asub Euroopa Liidu liikmesriigis, millel on piisav andmekaitse tase, suutmaks tagada uuringus käsitletud isikuandmete turvalisuse. Tartu Ülikool kasutab saadud andmete hoiustamisel süsteemi, kus rakendatakse mitmetasandilist autentimist, mis välistab Tartu Ülikooli süsteemidesse kõrvaliste isikute sisenemise. Lõpparuandes esitatakse tulemused üldistatult kujul, tagades, et üksikisikuid ei ole võimalik tuvastada.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Uuringu üldkogumi moodustavad Eestis elavad 7–26-aastased noored. Käesoleva taotluse objektiks on **19–26-aastased noored**. Sellesse kategooriasse kuuluvad kõik Eestis elavad 19–26-aastased noored. Valim moodustatakse rahvastikuregistri andmete alusel isikupõhise juhuvalimina. Selle vanuserühma puhul on eesmärk koguda ligikaudu **1500 vastust**. Registripõhise veebiküsitluse eeldatav vastamismäär on ligikaudu **15%**, seetõttu tuleb 1500 vastuse saamiseks saata uuringukutse vähemalt **10 000 isikule**. Võimaliku kontaktandmete ebatäpsuse, puudumise ja prognoositust madalama vastamismäära arvestamiseks on vaja registrist valim moodustada 5–10% varuga ehk ligikaudu **10 500–11 000 isiku suurune valim**.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Isikuandmete päring hõlmab järgmisi andmekogusid järgmiste perioodide lõikes:

- Rahvastikuregister: päringu teostamise hetke seisuga vastavalt koostatavale valimile.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Uuringus töödeldakse minimaalses ulatuses isikuandmeid milleks on valimi- ja kontaktandmed. 19–26-aastaste registripõhise juhuvalimi moodustamisel töödeldakse:

- Ees- ja perekonnanimi – vajalik valimisse sattunud isiku eristamiseks ja talle arusaadava personaalse uuringukutse edastamiseks. Nime ei lisata küsitluse vastuste ega analüüsiandmestiku juurde.
- E-posti aadress – vajalik uuringukutse, personaalse küsitluslingi ja vajaduse korral

meeldetuletuse saatmiseks. E-posti aadressi ei ühendata analüüsiandmestikuga.

Küsimustikuga kogutavad taustatunnused loetletakse taotluse lisas oleva küsimustiku alusel ammendavalt. Nende hulka kuuluvad kavandatavalt vanus, sugu, elukoht kohaliku omavalitsuse täpsusega, õpi- või töötamise staatus, noorsootöös ja huvihariduses osalemine, osalemiskogemuse kvaliteet, rahulolu. Küsimustikuga ei küsita nime, isikukoodi, e-posti aadressi ega täpset elukoha aadressi. Küsimustikuga kogutud vastused ja valimi moodustamiseks päritud kontaktandmed hoitakse eraldi. Vastajate IP-aadresse ei salvestata.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

1. Rahvastikuregister – 19–26-aastaste registripõhise valimi moodustamiseks ja uuringukutsete saatmiseks vajalikud valimi- ja kontaktandmed, loetletud punktis 9.2, päringu tegemise päeva seisuga;
2. uuringus osaleja – veebiküsimustikuga vabatahtlikult esitatud vastused ja taustatunnused

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah, Rahvastikuregistri vastutavalt töötlejalt on saadud vastus (02.09.2026), et Andmekaitse Inspektsiooni positiivse taotlusotsuse korral väljastatakse küsitud andmed.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Uuringus kasutatakse andmekogumise lõppedes pseudonümiseerimist, et tagada isikuandmete kaitse. Andmete pseudonümiseerimine on vajalik teostada ankeetküsitluste analüüsimisel ja tulemuste esitamisel aruannetes töö teostaja ehk Tartu Ülikooli poolt (volitatud töötleja).

- **Ankeetküsitluse läbiviimine:** Rahvastikuregister edastab kontaktandmed turvaliselt Tartu Ülikoolile (volitatud töötleja), kes saadab respondentidele ankeetküsitluse kutsed, kus vastamisaktiivsuse tõstmiseks kasutatakse isiku ees- ja perekonnanime. Küsitluskutsed saadab välja ainult Tartu Ülikooli määratud töötaja kasutades LimeSurvey keskkonda, kus konkreetsele küsitlusele on ligipääs ainult temal. Küsitluse ja meeldetuletuste saatmiseks luuakse e-maili põhised personaliseeritud lingid, kuid vastaja IP aadresse ei salvestata. Pärast küsitluse toimumist ja tulemuste allalaadimist ankeet deaktiveeritakse ning kõik küsitlusega seotud isikuandmed kustutatakse LimeSurveyist jäädavalt.
- **Andmete töötlemine pärast küsitlust:** Pärast vastuste allalaadimist vastajate e-posti aadressid ja nimed kodeeritakse ümber unikaalse koodiga, seotakse vastustest lahti ning kustutatakse andmestikust ehk andmed pseudonümiseeritakse. Pseudonümiseeritud andmed salvestatakse turvalisse serverisse. Alandmeid töötleb ainult üks meeskonnaliige.
Pseudonümiseeritud vastuseid kasutatakse ainult koondanalüüsi eesmärgil. Tulemuste analüüs viiakse läbi viisil, mis ei võimalda üksikisikuid tuvastada. Analüüsitulemused esitatakse agregeeritud kujul (nt protsentide, keskmiste, sageduste või muude statistiliste näitajatena). Üksikisikute vastuseid ei avalikustata ega kasutata individuaalsel kujul. Avatud vastused vaadatakse üle ja eemaldatakse kõik viited isikutele selliselt, et ei oleks võimalik kuidagi tuvastada konkreetseid andmesubjekte.

Uuringu lõpparuannetes esitatakse kõik tulemused üldistatud kujul ning analüüside tasemel, mis välistab üksikisikute tuvastamise. Juhul kui mõnes lõikes on inimeste arv alla 10, agregeeritakse vastavalt suurematesse rühmadesse.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

- E-posti aadress – eemaldatakse andmestikust pärast vastuste allalaadimist ja seotakse lahti ankeedivastustest. E-posti aadressi ei salvestata pseudonümiseeritud andmetes.
- Ees- ja perekonnanimi – pseudonümiseeritakse ehk asendatakse unikaalse identifikaatoriga (nt koodiga), mis ei võimalda isikut tuvastada.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Kõik ankeetküsitlusega kogutud andmed pseudonümiseeritakse ehk uuringus osalejate e-posti aadressid ja nimed kodeeritakse ümber unikaalse koodiga, seotakse vastusest lahti ja kustutatakse andmestikust. Lõplik andmestik ei sisalda ühtegi teavet, mis võimaldaks vastajat otse tuvastada. Seeläbi kaob otsene seos isikusamasusega ning andmestik muutub pseudonüümseks. Koodivõtit, mis seob pseudokoodi e-posti aadressiga, säilitab ainult Tartu Ülikooli töötaja. Võtit hoitakse krüpteerituna Tartu Ülikooli turvalises serveris (Nextcloud), millele puudub ligipääs teistel uuringumeeskonna liikmetel. Võti hävitatakse kõige hiljem 2027.a II kvartalis, peale HTMi ja Tartu Ülikooli vahel sõlmitud töövõtulepingu lõppemist ja vastava lepingujärgse töö üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist. Hävitamise kohta koostatakse akt.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

Pseudonüümitud andmefaili koodivõti hävitatakse hiljemalt 2027. a II kvartalis, kui uuringu läbiviimine ja HTMi ja Tartu Ülikooli vahel sõlmitud töövõtuleping on lõppenud ja üleandmise- ja vastuvõtmise akt kahepoolsest allkirjastatud. Pseudonüümitud küsitlusandmetega andmefaili edastab lepingu alusel lepingu lõppedes Tartu Ülikool HTMile, mida HTM säilitab noortevaldkonna arengukava perioodi lõpuni. Kui koodivõti on hävitatud on tegu anonüümsete andmetega.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest?

Jah/ei

Jah

11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁵

11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.

Uuringu läbiviimisest teavitatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Tartu Ülikooli veebilehtedel.

19–26-aastaste andmesubjektide teavitamine toimub personaalselt esmakordse uuringukutse saatmisel e-posti aadressile. Uuringus osalemine on vabatahtlik. Ankeetküsitluse lingile eelneb privaatsusteade, kus selgitatakse, mis eesmärgil uuringut läbi viiakse, kust kontaktandmed saadi ning millised on andmesubjekti õigused (lisateabe saamine, mitteosalemine, katkestamine, andmetöötlemise nõusoleku tagasivõtmine). Vastajal on võimalus küsitluse katkestamiseks või andmetöötlemisest loobuda (lingi kaudu eemaldamine adressaatide nimekirjast). Uuringukutsega edastatakse

⁵ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

	küsitlust läbiviiva meeskonnaliikme kontakt, kelle saab esitada esilekerkinud küsimused. 7–18-aastastele koolipõhises küsitluses osalejatele esitatakse sama teave nende vanusele sobivas ja arusaadavas keeles.
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁶?	Uuringukutse juurde lisatakse veebilink Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehele. Uuringu andmekaitsetingimused on lisatud käesoleva taotluse juurde.

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁷ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Laasi-Õige
kantsler

Taotluse lisad⁸:

<i>Lisa 1: 19-26-aastastele noortele suunatud veebiankeet koos nõusolekuga</i>
<i>Lisa 2: Andmekaitsetingimused</i>
<i>Lisa 3: 19-26-aastastele noortele suunatud uuringus osalemise kutse</i>

⁶ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

⁷ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

⁸ Kui nimetatud lisad ei ole, siis palume need kustutada.